

Alexandre Cirici Pellicer, en una imatge de principis dels anys vuitanta. / COLITA

Art

L'home que escrivia per ser estimat

JOSEP CASAMARTINA i PARASSOLS

Alexandre Cirici i Pellicer ha estat una de les figures cabdals de la cultura catalana de la segona meitat del segle XX. Això pot semblar un tòpic o una exageració afalagadora, però en aquest cas és la pura veritat. De forma gradual i ascendent, va exercir una enorme influència al país mitjançant els seus llibres i articles i també pel mestratge a l'Escola Eina i la Universitat de Barcelona. L'historiador de l'art Narcís Selles acaba de publicar una biografia que repassa fil per randa el recorregut intel·lectual de Cirici i és una reivindicació oportuna que apareix al cap de vint-i-cinc anys de la mort del cèlebre historiador, assagista i crític d'art.

Encarar-se a la vida i l'obra de Cirici és una tasca faraònica i Selles ha optat per observar i dissecar l'evolució del pensament, deixant de banda la resta. Tal com diu molt bé el subtítol del llibre, només present a la portadella per no espantar a possibles lectors desprevinguts, es tracta d'una "biografia intel·lectual" i està adreçada als iniciats. En aquest sentit, s'allunya de moltes de les publicacions del propi Cirici en les quals deia coses complexes amb un llenguatge planer i deliciós, per a quasi tots els públics.

Nascut a Barcelona el 1914, Cirici va estudiar a l'Escola Blanquerna i l'Institut Balmes, fins que va ingressar a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, l'any 1935. La Guerra Civil li va estroncar la seva carrera i va anar al front. A partir de 1937 va col·laborar com a dissenyador gràfic al Comissariat de Propaganda de la Generalitat. Es va casar l'any 1938 amb Carme Alomar i, amb l'arribada

de les tropes de Franco, va exiliar-se a França. A Montpeller, va virar els estudis cap a la història de l'art i després va anar a París per continuar Arquitectura, però l'entrada dels alemanys el va fer baixar de nou al sud.

L'any 1941 retornà a Barcelona, però va trobar dificultats per poder seguir estudiant Arquitectura. Tot i que finalment, per influència del montserratí Pare Busquets, aconseguí entrar a l'escola, aviat l'abandonaria. Entre 1942 i 1954, va publicar llibres de difusió sobre art i arquitectura en diverses editorials: Amaltea, Sopena, Atlántida, Spes, Arimany, Seix Barral, Omega, Aymà, Teide, Labor o l'Institut Gallach, amb una munió de títols i un espectre molt ampli, entre els quals cal destacar el voluminós i clarivident *El arte modernista catalán* (1951), peça clau i en redescobriments del modernisme. Va continuar Història a la Universitat de Barcelona i es va llicenciar el 1955. Paral·lelament, es va integrar al moviment catalanista, llavors a la clandestinitat, i va formar part de gairebé totes les iniciatives culturals per a la recuperació de la modernitat i de la perduda identitat nacional. També va practicar la il·lustració, l'escenografia, la pintura, la decoració d'interiors i la publicitat, unes tasques molt menys conegudes, i potser no tan brillants, que encara estan per recopilar i estudiar a fons. Entre moltes altres coses, Cirici va fer uns interessants capgrossos per l'Ajuntament de Sabadell que, naturalment, s'han perdut sense dir ni ase ni bèstia, i l'agencament de la també desapareguda segona Galeria Syra, situada a la Casa Batlló.

L'esclat de la pintura informalista, a mitjans anys cinquanta, va coincidir amb la consolidació de Cirici com un dels principals crítics i escriptors d'art catalans. Llavors va impulsar la creació del Museu d'Art Contemporani, situat provisionalment a la Cúpula del cinema Coliseum, precedent directe de l'actual Macba, tot i que la majoria de peces recopilades encara no hi figurin —continuen penjades a la Biblioteca Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú. Les crítiques d'art a la revista *Serra d'Or*, a partir de 1960, esperades amb candeleletes, també serien decisives i tindrien un paper de primera magnitud cap al 1970, amb l'eclosió de l'art conceptual que el va afavorir decididament. Un altre títol rellevant és *L'art català contemporani* (1971), una síntesi intel·ligent i aguda, malgrat una sèrie considerable d'omissions conscients. Altres llibres destacats són: *Tàpies, testimoni del silenci* (1970), *Miró mirall* i *La estètica del franquisme* (tots dos del 1977), a part de quatre volums de memòries: *Nen no l'enfills* (1972), *El temps barrat* (1973), *A cor batent* (1976) i *Les hores clares* (1977). Cirici va morir a Queralbs l'any 1983 i deixava una novel·la inacabada i un munt de papers inèdits. Si hi ha qui escriu per guanyar-se la vida o qui ho fa per combatre l'avorriment o per vanitat, Cirici —tal com transcriu Selles— deia que en el seu cas era perquè se l'estimessin i, a pesar de tenir molts enemics i detractors, val a dir que quasi sempre assoliria amb escreix el seu anhel.

Alexandre Cirici Pellicer. Una biografia intel·lectual
Narcís Selles Rigat
Editorial Afers
394 pàgines. 30 euros

VIST I PLAU

Sociologia

BELÉN GINART

L'Elisa és una dona separada i en edat de prejubiliació que, com tantes persones soles i grans, cobra un sou molt justet. El propietari del pis on vivia de lloguer el volia recuperar, i no li va renovar el contracte. Incapaç de fer front als avals i garanties necessaris per accedir a un nou lloguer, va deixar de pagar per tal de fer una mica de guardiola. Van estar a punt de desnonar-la. Fins que va poder traslladar-se a un nou habitatge, que, encara que molt humil i petit, a ella li semblava el paradís. Dormir al carrer ja no era una possibilitat. Tornava a tenir una llar. El seu és un dels molts testimonis recollits en el programa *Un lloc per viure*, un lloable exercici de sociologia pràctica i didàctica que TV-3 emet els dijous a la nit.

El programa s'inscriu perfectament en aquesta mena de motlle d'eficàcia provada que la cadena ha fet servir sovint, en matèries tan diverses com la maternitat o els animals de companyia. La *docuserie*, com se'n diu tècnicament del gènere, segueix diferents històries de manera fraccionada, amb la qual cosa poden tenir continuïtat en diferents capítols i s'afegeix una dosi de misteri que busca la fidelitat de l'espectador. Però a pesar de no ser massa innovador en el format, destil·la la bona factura de la feina feta amb intel·ligència i sensibilitat, perfecta demostració que es pot fer televisió atractiva per al gran públic sense baixar el llistó.

El primer gran encert d'*Un lloc per viure*, no cal dir-ho, està en la mateixa tria del tema. A finals de 2006, quan va començar a gestar-se, el drama de l'habitatge s'havia convertit ja en la principal preocupació ciutadana, per davant de l'atur i la immigració. És una qüestió tan transversal que, en aquest temps de fragmentació i atomització del públic, l'audiència potencial és il·limitada. Perquè un altre gran valor de l'espai consisteix en donar representació a tot l'extracte social. Un dels casos més curiosos dels que s'han presentat fins ara és el d'una dona que buscava pis de luxe per traslladar-s'hi amb el seu marit. Ara que les filles ja s'han independitzat, la parella havia decidit tornar a viure a Barcelona. Però la dona, encarregada de fer el dur peregrinatge a la recerca del pis perfecte, no acabava de sortir-se'n. Finalment es va decidir per un enorme i lluminós pis amb terrassa a la part alta de la ciutat. La venedora, amb les habilitats pròpies de l'ofici, la va convèncer per prendre una decisió immediata: li va recomanar que no esperés que el seu marit veïés el pis per comprar-lo. El temps, deia, els jugava en contra, i deixar passar unes hores podia suposar perdre'l per sempre. La va convèncer.

Mobbing immobiliari, pisos d'estudiants, necessitat de compartir a fi de fer retre el sou, habitatges de protecció oficial, canvis de municipi a la recerca d'un lloc on el sol sigui més barat, són algunes de les ramificacions del tema central tractades a l'espai. Com a novetat, la descoberta d'un excel·lent comunicador, l'arquitecte Francesc Pla, que tan aviat ofereix solucions constructives per amortitzar l'espai com propostes decoratives i pinzellades d'història. I com a fil conductor, la veu de l'actriu Txé Arana, que amb la seva tasca de locutora acaba d'arrodonir la factura del programa.

LA PROGRAMACIÓ DE MÚSIQUES MODERNES

Sala 2 Oriol Martorell
Preu 18€

MIQUI PUIG Y SU CONJUNTO ELÉCTRICO
Divendres 23 de novembre a les 22h

Sala 3 Tete Montoliu
Preu 20€

SERENATA GUAYANESA
Dissabte 24 de novembre a les 21h

Sala 3 Tete Montoliu
Preu 12€

THE KINKY COOCOO'S
Dissabte 24 de novembre a les 22h

Amb el suport de:
EL PAIS

Venda: Tel·lentrada 902 10 12 12 · www.telentrada.com
Taquillas de L'Auditori · www.auditori.cat

Consulteu descomptes:
Menors de 26 anys, estudiants, jubilats, aturats,
família nombrosa i grups a partir de 5 persones

L'AUDITORI MODERNA